

VERGİ DENETİM KURULU SEMPOZYUM

VerginDeKS

  @vdksosyalmedya

  @VergiDenetimKuruluBaskanligi

KRİPTO VARLIKLARA İLİŞKİN GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

ÖZET

28 Mayıs 2025 tarihinde Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı'nın ev sahipliğinde gerçekleştirilen “Kripto Varlıklara İlişkin Güncel Yaklaşımlar” sempozyumu, blokzincir teknolojisi ve bu teknolojiye dayalı olarak gelişen kripto varlıkların vergilendirme, denetim, muhasebe ve düzenleme süreçlerine etkilerini çok boyutlu olarak ele almıştır. Dijital ekonominin hızla gelişen bu alanında karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri sunmak amacıyla düzenlenen sempozyumda, alanında uzman akademisyenler, uygulayıcılar ve politika yapıcılar bir araya gelerek kapsamlı değerlendirmelerde bulunmuştur. Bu sonuç bildirgesi, sempozyumda sunulan bildiriler ile yapılan tartışmalar çerçevesinde; vergilendirmede karşılaşılan belirsizlik alanlarını, denetim ve idari uygulamalarda dikkat edilmesi gereken hususları ve uluslararası gelişmeler doğrultusunda politika önerilerini içermekte olup, düzenleyici kurumlar, vergi profesyonelleri ve kripto ekosistemi paydaşları için yol gösterici bir belge niteliğindedir.

@vdksoşyalmedya
@VergiDenetimKuruluBaskanligi

1.Giriş- Amaç ve Kapsam

Dijital ekonominin hızla gelişen unsurlarından biri olan blokzincir teknolojisi ve bu teknoloji üzerine inşa edilen kripto varlıklar, ekonomik hayatta giderek artan bir ağırlığa sahip olmaktadır. Bu gelişim, vergi sistemleri, denetim mekanizmaları ve uyum süreçleri açısından yeni değerlendirme alanlarını beraberinde getirmektedir. Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı'nın ev sahipliğinde 28 Mayıs 2025 tarihinde düzenlenen "Kripto Varlıklara İlişkin Güncel Yaklaşımlar" sempozyumu, bu alandaki teknolojik, hukuki, finansal, muhasebe ve denetim boyutlarını kapsamlı bir şekilde ele almıştır.

Sempozyum, kripto varlıkların vergilendirilmesine ilişkin güncel sorunları ve çözüm önerilerini çok yönlü bir bakış açısıyla değerlendirmeyi amaçlamıştır. Alanında uzman konuşmacıların katılımıyla gerçekleştirilen etkinlikte, kripto varlık ekosisteminin mevcut durumu ve geleceğine ilişkin derinlemesine analizler yapılmıştır.

Bu sonuç bildirgesi, sempozyumda sunulan bildiriler ve gerçekleştirilen tartışmalar doğrultusunda öne çıkan tespitleri bir araya getirmektedir. Bildirge kapsamında, vergilendirme çerçevesinde karşılaşılan belirsizlik alanları, denetim ve idari süreçler açısından dikkat gerektiren konular, uluslararası gelişmelerin ışığında politika önerileri detaylı olarak ele alınmaktadır.

Sempozyumun temel çıktısı olarak hazırlanan bu bildirge, kripto varlıklar alanında politika yapıcılar, düzenleyici kurumlar, vergi profesyonelleri ve ekosistem paydaşları için bir yol haritası niteliği taşımaktadır. Bildirgede yer alan tespitler ve öneriler, dijital ekonominin bu yeni alanında vergi adaleti, şeffaflık ve ekonomik kalkınma hedeflerini gözetten bir düzenleme çerçevesinin oluşturulmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

2.Kripto Varlıkların Teknolojik ve Hukuki Temeli

2.1.Blokzincir Teknolojisi ve Web3 Yaklaşımı

Blokzincir teknolojisi, günümüz dijital ekonomisinin temel yapı taşlarından biri haline gelmiştir. Bu teknoloji, merkeziyetsizlik, şeffaflık ve değiştirilemezlik ilkeleri çerçevesinde veri kayıtlarını güvenli biçimde saklama ve dağıtık yapılarla doğrulama kabiliyeti sunmaktadır. Sempozyumda yapılan sunumlarda, blokzincir teknolojisinin sadece bir ödeme altyapısı olmadığı, aynı zamanda kimlik doğrulama, kayıt tutma, akıllı sözleşme uygulamaları, merkeziyetsiz otonom organizasyonlar (DAO), değiştirilemez token (NFT) tabanlı hak yönetimi ve merkeziyetsiz finans (DeFi) sistemleri ile yeni bir dijital ekonomi düzeni sunduğu vurgulanmıştır.

Özellikle Web3 paradigması, internet kullanımında önemli bir dönüşümü temsil etmektedir. Bu yaklaşım, kullanıcıların hem veri hem de ekonomik çıktı üzerinde doğrudan sahiplik ve kontrol hakkı elde etmelerini sağlamaktadır. Web3 ekosisteminde, kullanıcılar içerik tüketicisi olmaktan çıkıp, değer üreticisi ve paydaş konumuna geçmektedir. Bu durum, mülkiyet ve gelir kavramlarını yeniden tanımlamakta ve vergilendirme mekanizmaları açısından yeni değerlendirme başlıklarını gündeme getirmektedir.

Blokzincir teknolojisinin sunduğu merkeziyetsiz yapı, geleneksel aracı kuruluşlara ihtiyaç duyulmadan gerçekleştirilen işlemlere olanak tanımaktadır. Bu sayede bireyler, doğrudan dijital ekonomik faaliyete katılabilmekte ve değer transferi yapabilmektedir. Ancak bu durum, vergi otoriteleri açısından işlemlerin izlenmesi, vergilendirilmesi ve denetlenmesi konularında yeni zorluklar yaratmaktadır. Sempozyumda, bu zorlukların aşılması için teknolojik altyapının doğru anlaşılması ve buna uygun düzenleyici çerçevelerin geliştirilmesi gerektiği konusunda görüş birliğine varılmıştır.

2.2.Ulusal ve Uluslararası Düzenleme Çerçevesi

2.2.1.Türkiye'deki Durum

Türkiye'de kripto varlıkların tanımı ve hukuki niteliğine ilişkin düzenlemeler henüz gelişim aşamasındadır. Mevcut durumda sınırlı sayıda düzenleme bulunmaktadır:

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından 2021 yılında yayımlanan "Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik" ile kripto varlıkların ödemelerde doğrudan veya dolaylı şekilde kullanılması yasaklanmıştır. Bu düzenleme, kripto varlıkların ödeme aracı olarak kullanımını engellerken, yatırım aracı olarak değerlendirilmesine ilişkin bir kısıtlama getirmemiştir.

2022 yılında Sermaye Piyasası Kanunu'nda yapılan değişiklikle, kripto varlık hizmet sağlayıcıları ile ilgili düzenleme yetkisi Sermaye Piyasası Kurulu'na (SPK) verilmiştir. Ancak bu düzenlemeye ilişkin uygulamaya dönük ikincil mevzuat henüz yayımlanmamıştır. Bu durum, sektörde faaliyet gösteren platformların yasal statüsü ve yükümlülükleri konusunda belirsizlik yaratmaktadır.

Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı'nda (BOBİ FRS) 2024 yılında yapılan güncellemede, kripto varlıklar "dijital gayrimaddi varlık" olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlama, muhasebe ve finansal raporlama açısından bir çerçeve sunsa da, vergi mevzuatında henüz açık bir tanımlama ya da sınıflandırma bulunmamaktadır.

Vergi mevzuatındaki bu boşluk, mükellefiyetin kapsamı, gelir türü ayrımı ve vergileme zamanı gibi konularda yorum ihtiyacı doğurmaktadır. Sempozyumda, bu belirsizliklerin giderilmesi için kapsamlı bir yasal çerçevenin oluşturulması gerektiği vurgulanmıştır.

2.2.2.Uluslararası Yaklaşımlar

Uluslararası düzeyde kripto varlıklara ilişkin düzenlemeler hızla gelişmektedir. Sempozyumda öne çıkan bazı uluslararası gelişmeler şu şekilde değerlendirilmiştir:

Avrupa Birliği'nin 2023 yılında yürürlüğe giren Kripto Varlık Piyasaları (MiCA) Tüzüğü, kripto varlıkların kategorik sınıflandırılmasını (hizmet tokenları, varlığa dayalı tokenlar, e- para tokenlar) ve düzenleme kapsamına alınmasını sağlamıştır. Bu tüzük, AB genelinde kripto varlık hizmet sağlayıcıları için ortak bir düzenleme çerçevesi oluşturarak, piyasa bütünlüğünü ve yatırımcı korumasını güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından geliştirilen Kripto Varlık Raporlama Çerçevesi (CARF), kripto varlık işlemlerine ilişkin uluslararası bilgi değişimi altyapısının oluşturulmasını

hedeflemektedir. Bu çerçeve, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının müşterilerine ait işlem verilerini toplamasını ve vergi idarelerine raporlamasını öngörmektedir.

Mali Eylem Görev Gücü (FATF) tarafından yayımlanan Kripto Varlık Kılavuzları, hizmet sağlayıcılara uygulanacak kara para aklama ve terör finansmanı önlemlerini genişletmiştir. Bu kılavuzlar, "Seyahat Kuralı" olarak bilinen düzenleme ile kripto varlık transferlerinde işlem taraflarının kimlik bilgilerinin paylaşılmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu uluslararası düzenlemeler; özellikle şeffaflık, tanımlama, platform yükümlülükleri ve bilgi paylaşımı başlıklarında Türkiye'nin vergisel uyumunu doğrudan etkilemektedir.

3.Vergilendirme Açısından Tespitler ve Sorun Alanları

3.1.Mükellefiyet ve Gelir Türü Belirsizlikleri

Kripto varlıklardan elde edilen gelirlerin vergisel niteliği, Türkiye'de henüz açık ve sistematik bir şekilde tanımlanmamıştır. Sempozyumda yapılan sunumlarda, bu belirsizliğin vergi uygulamaları açısından önemli sorunlar yarattığı vurgulanmıştır. Kripto varlık işlemlerinden elde edilen kazançların hangi gelir unsuru kapsamında değerlendirileceği konusunda farklı görüşler bulunmaktadır.

Mevcut vergi mevzuatı çerçevesinde, kripto varlık gelirlerinin kişisel yatırıma yönelik bir kazanç mı, ticari kazanç mı yoksa başka bir gelir türü mü olduğuna dair açıklık bulunmamaktadır. Bu durum, mükelleflerin beyan yükümlülüklerini yerine getirmelerini zorlaştırmakta ve vergi idaresinin denetim kapasitesini sınırlandırmaktadır.

Kripto varlık ekosisteminde gerçekleştirilen farklı işlem türleri, vergisel açıdan değerlendirme gücünü artırmaktadır. Örneğin, NFT satışları, staking gelirleri, yield farming faaliyetleri ve token dağıtımları (airdrop) gibi işlemler farklı gelir türlerini andırmakta, ancak vergi uygulamaları açısından tutarlı bir çerçeve bulunmamaktadır.

Sempozyumda özellikle vurgulanan bir diğer konu, verginin doğduğu anın (tahakkuk/ elde etme zamanı) belirlenmesindeki güçlüklerdir. Kripto varlıkların değerindeki yüksek volatilité ve farklı platformlarda farklı değerlendirme yöntemlerinin kullanılması, vergilendirilebilir gelirin tespitini zorlaştırmaktadır. Bu belirsizlik, beyan yükümlülüğünün zayıflamasına ve denetim süreçlerinin karmaşıklaşmasına neden olmaktadır.

3.2. Vergi Türleri Yönünden Değerlendirme

Kripto varlık işlemlerinin farklı vergi türleri açısından değerlendirilmesi, sempozyumda detaylı olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda öne çıkan tespitler şu şekildedir:

3.2.1.Stopaj / Gelir ve Kurumlar Vergisi

Kripto varlıklardan elde edilen kazançların beyan usulüyle mi, stopaj yoluyla mı vergilendirileceği konusu, sempozyumda tartışılan önemli başlıklardan biridir. Mevcut durumda, kripto varlık işlemlerinden elde edilen kazançlar için özel bir stopaj düzenlemesi bulunmamaktadır.

Özellikle staking ve borç verme (lending) faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin vergisel niteliği konusunda belirsizlik bulunmaktadır. Bu faaliyetlerin sürekli veya geçici olması, vergisel sınıflandırma açısından önem

taşımaktadır. Süreklilik arz eden faaliyetlerin ticari kazanç olarak değerlendirilmesi mümkün olabilirken, geçici nitelikteki işlemler menkul sermaye iradı veya diğer kazanç ve iratlar kapsamında değerlendirilebilmektedir.

3.2.2.Katma Değer Vergisi (KDV)

Kripto varlık işlemlerinin KDV karşısındaki durumu, işlemin niteliğine ve gerçekleştirildiği platforma göre değişiklik gösterebilmektedir. NFT, token hizmetleri veya dijital içerik satışlarının KDV'ye tabi olup olmadığı konusunda belirsizlik bulunmaktadır. Satışın platform üzerinden mi yoksa doğrudan mı yapıldığı, KDV yükümlülüğünü etkileyebilmektedir.

Web3 ve DeFi ortamlarında gerçekleştirilen işlemlerde, vergiyi doğuran olayın nerede gerçekleştiği ve KDV mükellefiyetinin kimde olduğu konuları netlik kazanmamıştır. Merkeziyetsiz yapılar, geleneksel vergi sistemlerinin öngördüğü aracı kuruluşların bulunmaması nedeniyle, KDV tahsilatı ve beyanı açısından zorluklar yaratmaktadır.

Sempozyumda, Avrupa Adalet Divanı'nın kripto varlık transferlerinin KDV'den muaf tutulduğuna ilişkin kararları da değerlendirilmiştir.

3.2.3.Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV)

Kripto varlık platformlarının BSMV yükümlülüğü, tartışmalı bir konu olarak öne çıkmaktadır. Platformların aracılık faaliyetlerinin "menkul kıymet" işlemine benzetilmesi durumunda, bu işlemler BSMV kapsamına girebilecektir. Ancak kripto varlıkların menkul kıymet olarak sınıflandırılıp sınıflandırılmayacağı konusunda yasal bir netlik bulunmamaktadır.

Sempozyumda, kripto varlık platformlarının sundukları hizmetlerin niteliğine göre farklı vergisel değerlendirmelere tabi tutulabileceği belirtilmiştir. Özellikle, platformların komisyon gelirleri ve aracılık hizmetlerinin BSMV karşısındaki durumunun netleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

3.2.4.Damga Vergisi, Veraset ve İntikal Vergisi

Akıllı sözleşmelerdeki işlem kayıtlarının damga vergisi açısından nasıl değerlendirileceği konusu, sempozyumda ele alınan diğer bir başlıktır. Geleneksel sözleşmelerden farklı olarak, akıllı sözleşmeler blokzincir üzerinde otomatik olarak yürütülmekte ve fiziksel bir belge niteliği taşımamaktadır. Bu durum, damga vergisi uygulaması açısından yeni yaklaşımlar gerektirmektedir.

Kripto varlıkların vefat halinde miras olarak intikali, değer tespiti ve beyan sorumluluğu açısından yasal altyapıya ihtiyaç göstermektedir. Özellikle, kripto varlıkların miras bırakanın dijital varlıkları arasında tespit edilmesi ve değerlemesi konularında teknik ve hukuki zorluklar bulunmaktadır.

3.2.5.Beyan ve İşlem Vergisi Senaryoları

Kripto varlık işlemlerinin beyanı, takibi ve değerlemesi konularında sempozyumda öne çıkan tespitler şu şekildedir:

Kripto varlıkların piyasa değerinin belirlenmesinde güvenilir ve kabul gören fiyat kaynaklarının tanımlanmamış olması, değerlendirme sorunlarına yol açmaktadır. Farklı platformlarda aynı kripto varlık için farklı fiyatların oluşması, vergisel değerlendirme açısından hangi fiyatın esas alınacağı sorusunu gündeme getirmektedir.

Yatırımcının aynı anda birden fazla platformda veya kişisel cüzdanda varlık tutması durumunda, tam ve doğru beyanı sağlamak teknik olarak güçleşmektedir. Özellikle, merkeziyetsiz platformlarda gerçekleştirilen işlemlerin takibi ve beyanı konusunda teknik zorluklar bulunmaktadır.

Stablecoinler, Wrapped tokenler ve Layer-2 varlıklar gibi yeni nesil dijital varlık türleri için değerlendirme ve sınıflandırma sorunları devam etmektedir. Bu varlıkların dayanak varlıklarla ilişkisi ve vergisel değerlemesi konularında belirsizlikler bulunmaktadır.

Sempozyumda ayrıca, uluslararası vergi uyum riskleri de değerlendirilmiştir. Kripto varlıklarda işlem yeri, tarafların yerleşikliği ve mülkiyet gibi kavramların dijital ortamda tespitinin güçlüğü vurgulanmıştır. Bu durum, vergisel yer değiştirme (tax migration) riskini artırmakta ve NFT platformları, DeFi protokolleri ve yatırımcıların daha düşük vergili ülkelere yönelmesine neden olabilmektedir.

Vergi bilgi değişimi sistemlerine (OECD CARF gibi) henüz entegre olmayan ülkelere şeffaflık ve izleme zayıflığının devam ettiği belirtilmiştir. Bu durum, uluslararası vergi kaçırma ve vergiden kaçınma risklerini artırmaktadır.

4.Muhasebe ve Finansal Raporlama Yönüyle Kripto Varlıklar

4.1.IFRS ve BOBİ FRS Kapsamında Sınıflandırma

Kripto varlıkların finansal raporlama standartları çerçevesinde nasıl sınıflandırılacağı ve muhasebeleştirileceği konusu, sempozyumda detaylı olarak ele alınmıştır. Mevcut muhasebe standartları, kripto varlıkların özgün niteliklerini tam olarak karşılayacak şekilde tasarlanmamış olduğundan, uygulama süreçlerinde çeşitli zorluklar yaşanmaktadır. Sempozyumda sunulan teknik değerlendirmelerde, uluslararası ve ulusal finansal raporlama standartlarının kripto varlıklara yaklaşımı karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

4.1.1.IFRS Perspektifi

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) kapsamında kripto varlıklar için özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle, mevcut standartlar çerçevesinde kripto varlıkların sınıflandırılması ve muhasebeleştirilmesi konusunda farklı yaklaşımlar geliştirilmiştir. Genel kabul gören yaklaşıma göre, kripto varlıklar çoğunlukla "maddi olmayan duran varlık" (IAS 38) olarak sınıflandırılmaktadır. Ancak, işletmenin faaliyet konusuna ve kripto varlıkları elde tutma amacına bağlı olarak, bazı özel durumlarda "stok" (IAS 2) olarak sınıflandırılması da mümkün olabilmektedir.

Yatırım amaçlı elde tutulan kripto varlıkların yeniden değerlendirme farklarının raporlanmasında ve değerlendirme yöntemlerinin seçiminde belirsizlikler bulunmaktadır. IFRS kapsamında maddi olmayan duran varlıklar için maliyet modeli veya yeniden değerlendirme modeli kullanılabilmektedir. Ancak, yeniden değerlendirme modelinin uygulanabilmesi için aktif bir piyasanın varlığı gerekmektedir. Kripto varlıklar için aktif piyasanın tanımlanması ve güvenilir fiyat kaynaklarının belirlenmesi konularında zorluklar yaşanmaktadır.

Sempozyumda özellikle vurgulanan bir diğerkonu, IFRS açısından staking, airdrop, hard fork gibi olayların muhasebeleştirilmesi için açık bir rehberliğin bulunmamasıdır. Bu tür işlemler, geleneksel finansal araçlardan farklı özellikler taşıdığından, mevcut muhasebe standartları çerçevesinde değerlendirilmesi güçlük yaratmaktadır.

4.1.2.BOBİ FRS (Türkiye Finansal Raporlama Standardı) Yaklaşımı

Türkiye'de 2024 yılında Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı'nda (BOBİ FRS) yapılan değişiklikle, kripto varlıklar "sözleşmeye dayalı gayrimaddi haklar" olarak sınıflandırılmıştır. Bu düzenleme, Türkiye'de kripto varlıkların muhasebeleştirilmesi konusunda önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir.

BOBİ FRS çerçevesinde, kripto varlıkların ediniminde "hak kazanma" ve "kontrol" gibi kriterlerin sağlanması önem kazanmaktadır. Kripto varlıkların ölçümünde ilk kayıt sırasında maliyet bedeli esas alınmakta, raporlama dönemlerinde ise değer düşüklüğü testi yapılmaktadır. Bu yaklaşım, kripto varlıkların değerindeki artışların finansal tablolara yansıtılmaması, ancak değer düşüklüklerinin muhasebeleştirilmesi anlamına gelmektedir.

Sempozyumda, BOBİ FRS'nin kripto varlıklara ilişkin düzenlemesinin olumlu bir gelişme olduğu, ancak uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek sorunların takip edilmesi ve gerektiğinde düzenlemenin güncellenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Finansal raporlama standartlarının kripto varlıklara yaklaşımı, vergi matrahının tespiti, zarar-yarar ayrımı ve faaliyet türüne göre sınıflandırma açısından dolaylı olarak vergi uygulamalarını da etkilemektedir. Bu nedenle, muhasebe standartları ile vergi mevzuatı arasında uyumun sağlanması önem taşımaktadır.

4.2.Bağımsız Denetim Açısından Riskler ve Uygulamalar

Kripto varlıkların bağımsız denetimi, geleneksel finansal varlıklardan farklı zorluklar içermektedir. Sempozyumda, bağımsız denetim süreçlerinde karşılaşılan riskler ve uygulama zorlukları detaylı olarak ele alınmıştır.

Kripto varlıkların sahipliğinin teyidi, bağımsız denetim açısından önemli bir zorluk olarak öne çıkmaktadır. Geleneksel finansal varlıkların aksine, kripto varlıkların sahipliği sadece cüzdan adresleri ve özel anahtarlar üzerinden mümkün olmaktadır. Bu durum, denetimde güvenilirlik ve kanıt elde etme açısından zorluk yaratmaktadır. Denetçilerin, işletmenin kripto varlıklar üzerindeki kontrolünü doğrulaması için özel teknikler ve prosedürler geliştirmesi gerekmektedir.

İşlemlerin tamlık ve doğruluk testleri, merkezi kayıt sistemlerinin bulunmaması nedeniyle daha fazla teknik uzmanlık ve prosedür gerektirmektedir. Blokzincir teknolojisi, tüm işlemleri şeffaf bir şekilde kaydetse de, bu verilerin denetim kanıtı olarak kullanılması ve işletmenin finansal tablolarıyla ilişkilendirilmesi konusunda metodolojik zorluklar bulunmaktadır.

Özellikle merkeziyetsiz otonom organizasyonlar (DAO) veya merkeziyetsiz finans (DeFi) platformlarında yapılan işlemlerde, karşı tarafın tanımlanamaması, denetim riskini artırmaktadır. Bu tür işlemlerde, geleneksel denetim prosedürlerinin uygulanması güçleşmekte ve denetçilerin alternatif doğrulama yöntemleri geliştirmesi gerekmektedir.

Sempozyumda, bağımsız denetçilerin değerlendirme varsayımları, gelir tanıma zamanlaması ve işlem kayıtlarının uygunluğunu sorgularken kullanabilecekleri standartlaştırılmış uygulamaların sınırlı olduğu vurgulanmıştır. Bu durum, denetim kalitesini ve güvenilirliğini etkileyebilmektedir.

Sonuç olarak, hem muhasebe hem de denetim uygulamalarında kripto varlıklara yönelik sınıflandırma, değerlendirme ve doğrulama kriterlerinin netleşmesine ve kurumsal kapasite geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Sempozyumda, bu alandaki uluslararası gelişmelerin takip edilmesi ve Türkiye'de uygulanabilir standartların geliştirilmesi için ilgili kurumlar arasında işbirliğinin güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

5.Mali Suçlar, Bilgi Değişimi ve Denetim Altyapısı

5.1.FATF Standartları ve MASAK Yükümlülükleri

Kripto varlıkların anonimlik ve merkeziyetsizlik özellikleri, kara para aklama (AML) ve terörizmin finansmanı (CFT) ile mücadele açısından özel bir risk alanı oluşturmaktadır. Sempozyumda, Mali Eylem Görev Gücü (FATF) standartları ve Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) yükümlülükleri çerçevesinde kripto varlıklara ilişkin düzenlemeler ve uygulamalar detaylı olarak ele alınmıştır.

FATF tarafından geliştirilen ve "Seyahat Kuralı" (Travel Rule) olarak bilinen düzenleme, kripto varlık transferlerinde işlem taraflarına ait bilgilerin hizmet sağlayıcılar tarafından toplanması ve paylaşılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu kural, geleneksel finansal sistemde uygulanan müşteri tanı (KYC) ve kara para aklamayla mücadele (AML) prosedürlerinin kripto varlık ekosistemine uyarlanmış halidir. Sempozyumda, Türkiye'nin bu kurala uyum sağlaması için gerekli yasal ve teknik altyapının geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

MASAK tarafından kripto varlık hizmet sağlayıcıları yükümlü grup kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda, kripto varlık platformlarının müşteri kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirimi ve işlem kayıtlarının saklanması gibi önleyici yükümlülükleri bulunmaktadır.

Sempozyumda, bu yükümlülüklerin etkin bir şekilde uygulanması için sektör paydaşları ile düzenleyici kurumlar arasında işbirliğinin güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bununla birlikte, peer-to-peer (P2P) cüzdanlar, merkeziyetsiz borsalar (DEX) ve karıştırıcı (mixer) hizmetleri gibi unsurlar, finansal izleme açısından regülasyon dışı boşluklar yaratmaktadır. Bu tür yapıların, kara para aklama ve vergi kaçırma amacıyla kullanılma potansiyeli bulunmaktadır. Sempozyumda, bu risklerin azaltılması için teknolojik çözümler ve uluslararası işbirliği mekanizmalarının geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

5.2.Kripto Transferlerinde Kimlik Tespiti ve İzlenebilirlik

Blokzincir teknolojisinin temel özelliklerinden biri, tüm işlemlerin şeffaf ve değiştirilemez bir şekilde kaydedilmesidir. Ancak, bu teknolojik şeffaflık, işlem taraflarının kimliklerinin gizli kalabilmesi nedeniyle, finansal izleme ve denetim açısından yeterli olmayabilmektedir. Sempozyumda, kripto transferlerinde kimlik tespiti ve izlenebilirlik konuları detaylı olarak ele alınmıştır.

Blokzincir yapısı teknik olarak tüm işlemleri kayıt altına alsa da, işlemin taraflarına ait kimlik verileri zincir dışında kaldığı sürece denetim etkisi sınırlı kalmaktadır. Bu durum, vergi otoriteleri ve düzenleyici kurumlar açısından izleme ve denetim zorluklarını beraberinde getirmektedir.

Kendi cüzdanı üzerinden transfer yapan bireylerin mükellef olarak izlenmesi, ancak üçüncü taraflardan (borsalar, platformlar, finansal kurumlar) alınacak bilgilerle mümkün hale gelmektedir. Bu nedenle, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının müşteri bilgilerini doğru ve eksiksiz bir şekilde toplaması ve gerektiğinde yetkili kurumlarla paylaşması büyük önem taşımaktadır.

Sempozyumda, gerçek faydalanıcı bilgilerinin belirlenmesi, cüzdan adreslerinin kişiyle eşleştirilmesi ve işlem hareketlerinin izlenmesi için teknik çözümlerden faydalanılması gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda, adres etiketleme, zincir analitiği ve API izleme araçları gibi teknolojik yöntemlerin kullanılması önerilmiştir. Bu tür araçlar, kripto varlık işlemlerinin şeffaflığını artırarak, vergi uyumu ve mali suçlarla mücadele açısından önemli katkılar sağlayabilecektir.

5.3.OECD CARF ve Otomatik Bilgi Değişimi

Kripto varlıklara ilişkin uluslararası şeffaflık hedefi doğrultusunda, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından geliştirilen Kripto Varlık Raporlama Çerçevesi (Crypto-Asset Reporting Framework - CARF), sempozyumda ayrı bir başlık altında ele alınmıştır. CARF, kripto varlık işlemlerine ilişkin bilgilerin uluslararası düzeyde paylaşılmasını sağlayacak bir mekanizma sunmaktadır.

CARF, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının müşterilerine ait işlem verilerini toplamasını ve vergi idarelerine raporlamasını zorunlu kılmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, kripto varlık alım-satım işlemleri, takas işlemleri, perakende ödeme işlemleri ve transferler gibi farklı işlem türlerine ilişkin bilgiler toplanacak ve raporlanacaktır.

Toplanan veriler, Ortak Raporlama Standardı (Common Reporting Standard - CRS) gibi uluslararası otomatik bilgi değişimi sistemleri aracılığıyla diğer ülkelerle paylaşılabilir. Bu sayede, kripto varlık işlemlerinden elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi ve mali suçlarla mücadele konularında uluslararası işbirliği güçlendirilecektir.

Türkiye, CARF sistemine henüz resmi olarak taraf olmamıştır. Sempozyumda, Türkiye'nin gelecekte bu sisteme katılımı durumunda teknik ve hukuki hazırlıkların yapılması gerektiği değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının veri toplama ve raporlama kapasitelerinin geliştirilmesi, yasal altyapının oluşturulması ve uluslararası standartlara uyumun sağlanması için çalışmalar yapılması önerilmiştir.

Sempozyumda ayrıca, CARF ve diğer uluslararası bilgi değişimi mekanizmalarının etkinliğinin artırılması için küresel düzeyde işbirliğinin güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Özellikle, kripto varlık ekosisteminin hızla gelişen ve değişen yapısı göz önünde bulundurularak, düzenlemelerin ve bilgi değişimi mekanizmalarının bu değişime ayak uydurabilecek esneklikte tasarlanması gerektiği belirtilmiştir.

6.Kurumsal Değerlendirme ve Yol Haritası Önerileri

6.1. Ekosistemdeki Boşluklar

Sempozyumda ortaya konan analizler doğrultusunda, kripto varlıklar alanında vergi uygulamaları ve idari süreçler açısından dikkat çeken boşluklar kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler, vergi idaresinin kripto varlık ekosistemindeki mevcut durumu ve gelecekteki yaklaşımını şekillendirmesi açısından önem taşımaktadır.

Tespit edilen en önemli boşluklardan biri, kripto varlıklardan elde edilen gelir türlerinin açık şekilde tanımlanmamasıdır. Bu durum, mükelleflerin neyi beyan edeceği ve nasıl vergilendirileceği konularında belirsizlik yaratmaktadır. Vergi mevzuatında kripto varlıklara ilişkin özel düzenlemelerin bulunmaması, mevcut vergi türleri ve gelir unsurları çerçevesinde yorum yapılmasını gerektirmekte, bu da uygulama birliğini zorlaştırmaktadır.

Beyan sisteminin dijital varlık ekonomisine uygun hale getirilmemesi, platform bazlı ve cüzdan bazlı faaliyetlerin beyan dışı kalmasına neden olmaktadır. Geleneksel finansal araçlar için tasarlanmış beyan sistemleri, kripto varlıkların özgün niteliklerini ve işlem türlerini tam olarak kapsayamamaktadır. Bu durum, vergi uyumunu zorlaştırmakta ve vergi kaybı riskini artırmaktadır.

Uluslararası bilgi değişimi ve işlem takibi altyapılarının yetersizliği, kripto varlık transferlerinden elde edilen kazançların izlenmesini güçleştirmektedir. Özellikle sınır ötesi işlemlerde, vergi idarelerinin bilgi edinme ve denetim kapasitesi sınırlı kalmaktadır. Bu durum, uluslararası vergi kaçırma ve vergiden kaçınma risklerini artırmaktadır.

Finansal raporlama ve bağımsız denetim uygulamalarıyla vergi denetimi arasında senkronizasyon eksikliği, farklı kurumların aynı veriye farklı yaklaşmasına yol açmaktadır. Muhasebe standartları ile vergi mevzuatı arasındaki uyumsuzluklar, kripto varlıkların değerlendirilmesi ve vergilendirilmesi konularında karmaşıklık yaratmaktadır.

6.2.Öncelikli Mevzuat ve İdari Geliştirme Alanları

Sempozyumda, kripto varlıklar alanında öncelikli mevzuat ve idari geliştirme alanları detaylı olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda, kısa ve orta vadede yapılması gereken düzenlemeler ve iyileştirmeler şu başlıklar altında değerlendirilmiştir:

6.2.1.Vergi Kanunlarında Tanım ve Sınıflandırma

Kripto varlıkların tür bazında sınıflandırılması (ödeme tokeni, yatırım tokeni, NFT, stablecoin vb.) vergi mevzuatında açık bir şekilde yapılmalıdır. Bu sınıflandırma, farklı kripto varlık türlerinin vergisel niteliklerinin belirlenmesi ve uygun vergilendirme rejimlerinin oluşturulması açısından önem taşımaktadır.

Kripto varlıklardan elde edilen gelirlerin ticari kazanç, menkul sermaye iradı veya diğer kazanç ve iratlar gibi gelir unsurları kapsamında netleştirilmesi gerekmektedir. Bu netleştirme, mükelleflerin beyan yükümlülüklerini doğru bir şekilde yerine getirmelerini ve vergi idaresinin denetim kapasitesini güçlendirmesini sağlayacaktır.

6.2.2.Vergi Beyanı ve Stopaj Uygulamaları

Platform bazlı beyan sisteminin geliştirilmesi, kripto varlık işlemlerinin vergilendirilmesinde önemli bir adım olacaktır. Kripto varlık platformlarının, müşterilerine ait işlem bilgilerini toplaması ve vergi idaresine raporlaması, beyan süreçlerini kolaylaştıracak ve vergi uyumunu artıracaktır.

Yurt içi hizmet sağlayıcılara stopaj sorumluluğu getirilmesi seçeneklerinin değerlendirilmesi önerilmektedir. Bu yaklaşım, vergi tahsilatının kaynakta yapılmasını sağlayarak, beyan yükümlülüğünün yerine getirilmemesi riskini azaltacaktır. Özellikle, yatırımcıların vergisel yükümlülüklerini basitleştirmek ve vergi uyumunu artırmak açısından stopaj uygulaması etkili olabilecektir. Ancak böyle bir senaryoda uyumlaştırma aşamasında iyi planlama yapılması gerekmektedir.

6.2.3.Denetim ve Uyum Kapasitesinin Artırılması

Zincir analiz araçları, cüzdan izleme sistemleri ve dijital kanıt yönetimi altyapılarının kurulması, vergi idaresinin kripto varlık işlemlerini izleme ve denetleme kapasitesini güçlendirecektir. Bu tür teknolojik çözümler, blokzincir üzerindeki işlemlerin analiz edilmesini ve vergisel açıdan değerlendirilmesini kolaylaştıracaktır.

Platformlardan API yoluyla işlem ve kullanıcı verilerinin alınmasına yönelik teknik düzenlemeler yapılması önerilmektedir. Bu sayede, vergi idaresi kripto varlık platformlarından düzenli ve standart formatta veri alabilecek, bu verileri risk analizi ve denetim süreçlerinde kullanabilecektir.

6.2.4.Finansal Raporlama ve Denetim Standartlarının Uyumlaştırılması

BOBİ FRS ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) kapsamında vergisel değerlere referans oluşturabilecek alt kırılım raporlamalarının desteklenmesi gerekmektedir. Bu sayede, muhasebe standartları ile vergi mevzuatı arasında uyum sağlanacak ve kripto varlıkların değerlemesi konusundaki belirsizlikler azaltılacaktır.

Bağımsız denetim raporlarında kripto varlıkların özel olarak izlenmesi, finansal raporlamanın şeffaflığını ve güvenilirliğini artıracaktır. Bu yaklaşım, kripto varlıkların finansal tablolarda doğru bir şekilde sunulmasını ve denetim kalitesinin yükseltilmesini sağlayacaktır.

6.3.İşbirliği, Şeffaflık ve Uyum Perspektifi

Kripto varlıklar konusu, sadece vergi mevzuatını değil, aynı zamanda finansal istikrar, kara para aklama ile mücadele, veri güvenliği ve yatırımcı koruması gibi birçok alanı kesen çok paydaşlı bir konudur. Bu nedenle, sempozyumda kripto varlıklara ilişkin düzenlemelerin ve uygulamaların geliştirilmesinde kurumlar arası işbirliğinin önemi vurgulanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) gibi kurumlarla eşgüdüm içinde çalışılması büyük önem taşımaktadır. Bu kurumların koordinasyonu, kripto varlıklara ilişkin düzenlemelerin tutarlı ve kapsamlı bir şekilde geliştirilmesini sağlayacaktır.

Mevzuat ve uygulama önerilerinin karşılaştırmalı ve teknik düzlemde hazırlanması, düzenlemelerin etkinliğini ve uygulanabilirliğini artıracaktır. Bu kapsamda, uluslararası iyi uygulamaların incelenmesi ve Türkiye'nin koşullarına uyarlanması önerilmektedir.

Uluslararası standartlar doğrultusunda OECD, FATF ve AB düzenlemeleriyle eşleşen teknik uygulamaların hayata geçirilmesi ve bilgi paylaşım altyapısının kurulması, orta vadeli hedefler arasında yer almalıdır. Bu hedefler, Türkiye'nin kripto varlıklar alanında uluslararası işbirliğini güçlendirmesini ve küresel standartlara uyum sağlamasını destekleyecektir.

Sempozyumda ayrıca, kripto varlık ekosisteminin tüm paydaşlarının (platformlar, yatırımcılar, teknoloji geliştiriciler, düzenleyici kurumlar) katılımıyla şeffaf ve kapsayıcı bir düzenleme sürecinin yürütülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu yaklaşım, düzenlemelerin etkinliğini ve paydaşlar tarafından benimsenmesini artıracaktır.

Sonuç

Kripto varlıklar alanı, teknolojik gelişmelere paralel olarak hızla büyümekte ve dönüşmektedir. Bu dinamik yapı, geleneksel vergi idaresi araçları ve düzenleyici çerçevelerle sınırlı düzeyde etkileşim kurabilmektedir. Vergi Denetim Kurulu tarafından düzenlenen "Kripto Varlıklara İlişkin Güncel Yaklaşımlar" sempozyumu, bu alandaki mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerini kapsamlı bir şekilde ele almıştır.

Sempozyum sonucunda ulaşılan teknik bulgular doğrultusunda, kripto varlıkların vergilendirilmesi ve denetimi konusunda üç temel ilkenin öne çıktığı görülmektedir:

Birincisi, vergilendirme yaklaşımının sade, kapsayıcı ve izlenebilir olması gerekmektedir. Kripto varlıkların karmaşık yapısı ve çeşitliliği göz önünde bulundurularak, vergi mevzuatında açık ve anlaşılır tanımlamaların yapılması, mükelleflerin vergi uyumunu kolaylaştıracak ve vergi idaresinin denetim kapasitesini güçlendirecektir.

İkincisi, beyan ve denetim altyapısının dijital ekonomiye uyarlanması büyük önem taşımaktadır. Geleneksel finansal araçlar için tasarlanmış beyan ve denetim sistemleri, kripto varlıkların özgün niteliklerini ve işlem türlerini tam olarak kapsayamamaktadır. Bu nedenle, teknolojik gelişmelere uyum sağlayan, veri analitiği ve blokzincir izleme araçlarını etkin bir şekilde kullanan yeni nesil beyan ve denetim sistemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Üçüncüsü, ulusal ve uluslararası düzenlemelerle eşgüdümlü bir sistem kurulması zorunludur. Kripto varlıkların sınır ötesi niteliği ve küresel erişilebilirliği, uluslararası işbirliği ve bilgi paylaşımını gerektirmektedir. Türkiye'nin OECD, FATF ve AB gibi uluslararası kuruluşların standartlarına uyum sağlaması ve küresel bilgi değişimi mekanizmalarına katılması, vergi kaçırma ve mali suçlarla mücadele açısından kritik öneme sahiptir.

Sempozyumda ayrıca, kripto varlıklar alanında düzenlemelerin ve uygulamaların geliştirilmesinde tüm paydaşların katılımının sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Kamu kurumları, özel sektör temsilcileri, akademisyenler ve teknoloji geliştiricilerin işbirliği, bu alandaki düzenlemelerin etkinliğini ve uygulanabilirliğini artıracaktır.

Sonuç olarak, kripto varlıklar alanındaki hızlı gelişim ve dönüşüm, vergi sistemleri ve düzenleyici çerçeveler için hem zorluklar hem de fırsatlar sunmaktadır. Bu zorlukların aşılması ve fırsatların değerlendirilmesi için, teknolojik gelişmelere uyum sağlayan, uluslararası standartlarla uyumlu ve tüm paydaşların katılımıyla

geliştirilen bir yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir. Vergi Denetim Kurulu, bu yaklaşımın hayata geçirilmesi için gerekli çalışmaları sürdürecektir ve kripto varlıklar alanında vergi adaleti, şeffaflık ve ekonomik kalkınma hedeflerini gözeterek bir düzenleme çerçevesinin oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

KONUŐMACI LİSTESİ

1. OTURUM: Blokzincir Teknolojisi ve Uygulama Alanları

- **Turan SERT** – Araştırımcı Yazar
Sunum: "Blokzincir Teknolojisi, İşleyişi ve Uygulama Alanları"
-

2. OTURUM: Kripto Varlıklara İlişkin Hukuki Düzenlemeler

Moderatör- Erhan SELİM (Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısı)

- **Dr. Hatice Ebru TÖREMİŐ** – Sermaye Piyasası Kurulu Hukuk İşleri Daire Başkanı
Sunum: "Kripto Varlıklara İlişkin Sermaye Piyasası Kanunu Düzenlemeleri"
 - **Meltem ÇAKMAK** – Vergi Müfettiři
Sunum: "Kripto Varlıkların Mali Suçlar Yönüyle Değerlendirilmesi"
-

3. OTURUM: Kripto Varlıkların Muhasebe ve Denetim Standartları Yönünden Değerlendirilmesi

- **Kemalettin GÖKKAYA** – KGK Uzmanı
Sunum: "Kripto Varlıkların TFRS ve BOBİ FRS Kapsamında Değerlendirilmesi"
-

4. OTURUM: Kripto Varlıkların Vergilendirilmesi Konusundaki Yaklaşımlar

Moderatör- Fırat DEMİR (Vergi Bařmüfettiři)

- **Umurcan GAGO** – GSG Hukuk – PwC Ortaęı
Sunum: "Kripto Varlıkların Vergilendirilmesine Yönelik Dünya Uygulamaları"
- **Tayfun İÇTEN** – BCTR (Vergi Muhasebe ve Denetim Çalışma Grubu Başkanı)
Sunum: "Kripto Varlıkların Kazanç Vergileri Yönünden Değerlendirilmesi"
- **Tuęba ÖZ YILMAZ** – Yeminli Mali Müřavir, E. Gelirler Kontrolörü
Sunum: "Kripto Varlıkların Vergilendirilmesinde KDV ve Diğer Vergiler Boyutu"